

Conjunctuurbeeld Italië

5 maart 2013

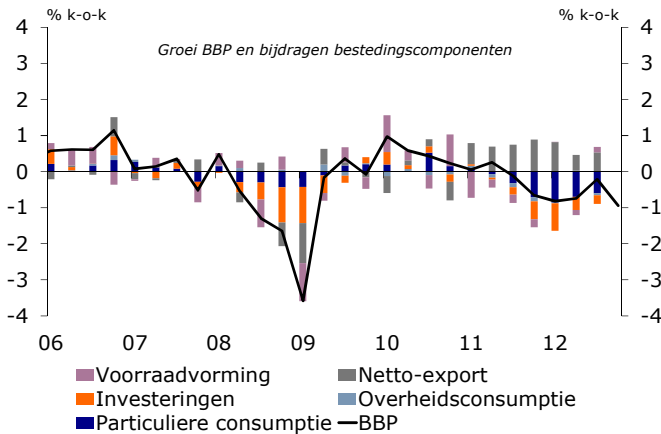
Onzekerheid verspert de wegen naar Rome

jaar op jaar mutatie in %	'12	'13	'14
Bruto binnenlands product	-2,2	-1¾	½
Particuliere consumptie	-4,2	-2¼	½
Overheidsconsumptie	-0,9	-1	-½
Investerings	-9,2	-5¼	3¼
Uitvoer goederen en diensten	1,6	1¾	4¼
Invoer goederen en diensten	-8,3	-1¼	6¼
Consumentenprijzen	3,3	1½	1¼
Werkloosheid (%)	10,6	12¼	13
Begrotingssaldo (% BBP)	-3,0	-2¾	-2¼
Staatsschuld (% BBP)	126,3	130	129¼

Bron: Reuters EcoWin, Rabobank

In 12K4 is het BBP voor het zesde kwartaal op rij gekrompen, waardoor de huidige recessie langer aanhoudt dan die in 2008 en 2009. Vermoedelijk is de krimp in 12K4 vooral te wijten aan afgenomen particuliere consumptie en investeringen. Het begrotingstekort kwam hoger uit dan het beoogde doel en in 2013 zijn mogelijk extra bezuinigingen vereist. De beleidsonzekerheid als gevolg van de recente verkiezingen heeft geleid tot hogere staatsrentes. Daarnaast tast het mogelijk het broze producenten- en consumentenvertrouwen aan. Het bovenstaande leidt in combinatie met een stijgende werkloosheid naar verwachting tot een verdere krimp in de binnenlandse bestedingen in 13K1.

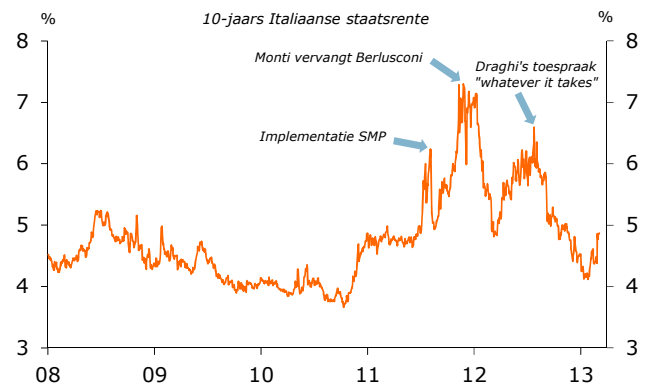
Sterke krimp van het BBP in 12K4

Bron: Reuters EcoWin

Het BBP is in 12K4 opnieuw sterk gekrompen (-0,9% k-o-k). De groei bijdragen van de verschillende bestedingscomponenten zijn nog niet bekend. Maanddata doen echter vermoeden dat particuliere consumptie en investeringen de grootste boosdoeners zijn. Door de veel sterker gedaalde import dan export droeg de handel vermoedelijk wel positief bij. In 2012 oversteeg het overheidstekort (3%-BBP) het begrotingsdoel (2,4%-BBP), waardoor Italië haar afspraken met Brussel niet is nagekomen. In combinatie met tegenvallende groeiverwachtingen voor 2013 moet Italië hierdoor het komende jaar mogelijk extra bezuinigen doorvoeren. In dat geval zal de groei verder worden geremd.

Rust financiële markten ten einde?

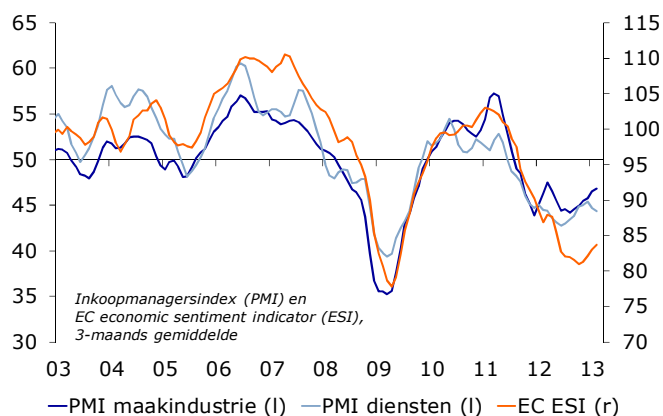
Bron: Reuters EcoWin

De relatieve rust op de financiële markten is door de Italiaanse verkiezingen verstoord. De rente op 10-jaars staatsobligaties is sinds de verkiezingen licht toegenomen. De verkiezingen hebben geen regeerkrachtige meerderheid opgeleverd. Daarnaast staan een aantal grote partijen negatief tegenover nodige bezuinigingen en hervormingen. Het zal daarom voor de toekomstige regering moeilijk worden gewenst beleid te voeren. In dat geval zullen Europese leiders ook minder geneigd zijn om een bailout overeenkomst met Italië af te sluiten, mocht Italië daar in een periode van financiële onrust om vragen. De kans is groot dat er in de loop van het jaar nieuwe verkiezingen worden gehouden.

Conjunctuurbeeld Italië

5 maart 2013

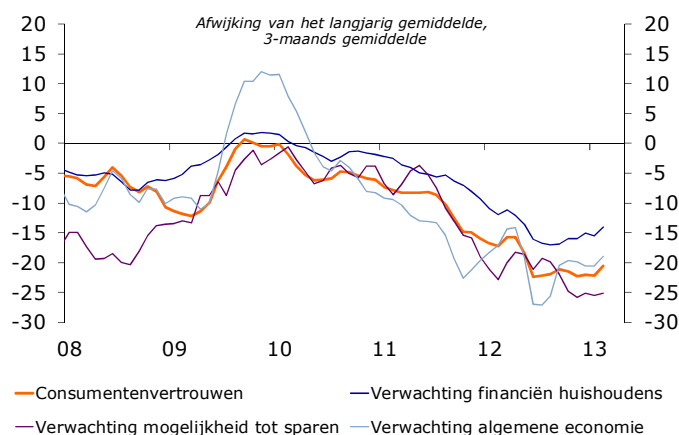
Producentenvertrouwen opnieuw onzeker

Bron: Reuters Ecowin

Een lichte stijging van de industriële productie (IP) in december (+0,4% m-o-m), voorkwam niet dat de IP in 12K4 fors kromp (-2,1% k-o-k). Hoewel de Economisch Sentiment Indicator en de inkoopmanagersindex voor de maakindustrie de laatste maanden op een 3m/3m basis omhoog krabbelden, daalden de inkoopmanagersindices voor zowel de maakindustrie (van 47,8 naar 45,8) en dienstensector (van 43,8 naar 43,5) in februari. Deze meting werd verricht voor de Italiaanse verkiezingen van 24-25 februari waarvan de uitslag tot nieuwe onzekerheid heeft geleid. Dit zal het producentensentiment mogelijk verder aantasten wat weinig goeds betekent voor de industriële productie.

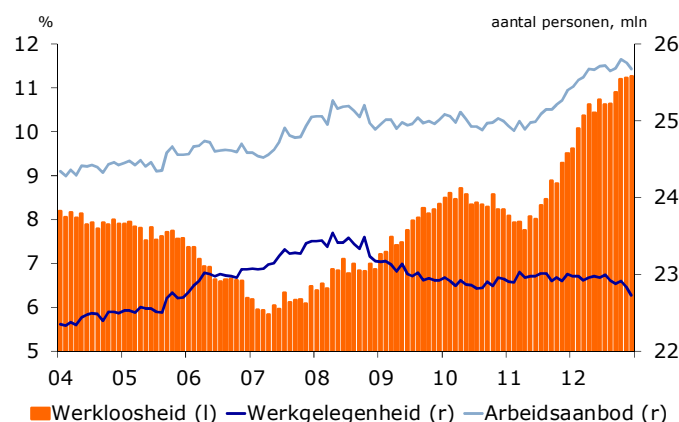
Consument trekt Italië niet uit het slop

Bron: Reuters EcoWin

Het consumentenvertrouwen kroop in februari iets omhoog maar deze meting vond ook voor de verkiezingen plaats. Oplappende werkloosheid, pijnlijke bezuinigingen en belastingmaatregelen en een hoog inflatieniveau zorgen ervoor dat het consumentenvertrouwen nog steeds zeer laag is en de particuliere consumptie al zes kwartalen op rij zwaar onder druk staat. Gezien de onzekere politieke en economische situatie verwachten wij dit jaar een verdere daling van particuliere consumptie. De geplande verhoging van het BTW-tarief op 1 juli van 21% naar 22% kan in 13K2 mogelijk voor extra (naar voren geschoven) bestedingen zorgen, maar in 13K3 zal deze maatregel een negatieve uitwerking hebben.

Werkloosheid blijft steken op recordhoogte

Bron: Reuters EcoWin

Het werkloosheidspercentage bedroeg in december 2012 voor de derde maand op rij 11,2%. Omdat zowel de werkgelegenheid (-0,5% m-o-m) als de beroepsbevolking kromp (-0,4% m-o-m), bleef deze recordhoogte in stand. Zonder het door de overheid gesteunde 'cassa integrazione scheme' zouden de werkgelegenheidsverliezen bovendien nog hoger zijn. Deze regeling stelt bedrijven namelijk in staat vaste werknemers tijdelijk tegen gereduceerde betaling naar huis te sturen. De vooruitzichten op de arbeidsmarkt zijn niet rooskleurig. Als gevolg van de voorlopig mager blijvende economische vooruitzichten verwachten wij een verdere krimp van de werkgelegenheid.

www.rabobank.com/economie

Nicole Smolders
Tel. 040-2179108
N.M.P.Smolders@rn.rabobank.nl

Maartje Wijffelaars
Tel. 030-2168740
M.Wijffelaars@rn.rabobank.nl